

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ ΑΓΙΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΩΡΩΠΟΥ
«**ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΑΓΙΤΙΛΛΟΙ**»

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΠΕΝΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

www.agioiapistoloi.gr e-mail: agioi.apostoloi@gmail.com

τηλ. 210 8027738

ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014.

Έτος 7^ο Τεύχος 289

ΚΗΡΥΓΜΑ ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ Β' ΝΗΣΤΕΙΩΝ (ΓΡ.ΠΑΛΑΜΑ)

Ακούσαμε σήμερα τον Ευαγγελιστή Μάρκο να μας διηγείται την θεραπεία ενός παραλύτου στην Καπερναούμ, όπου ο Χριστός είχε πάει για να διδάξει τον λαό. Ως συνήθως, στο σπίτι που βρισκόταν επικρατούσε το αδιαχώρητο, από το πλήθος που είχε συναχθεί για να Τον ακούσει, με αποτέλεσμα οι άνθρωποι που μετέφεραν τον παράλυτο να μη μπορούν να προσεγγίσουν. Αποφασίζουν λοιπόν να χαλάσουν την στέγη, να αφαιρέσουν δηλαδή τα κεραμίδια και να κατεβάσουν με σχοινιά το κρεβάτι με τον παράλυτο μπροστά στα πόδια του Ιησού. Εκείνος, μόλις είδε την πίστη των ανθρώπων, λέει στον παράλυτο "παιδί μου, οι αμαρτίες σου έχουν συγχωρεθεί".

Αγανάκτησαν οι γραμματείς, καθώς σκέφτηκαν ότι μόνον ο Θεός έχει την εξουσία να συγχωρεί αμαρτίες, και ο καρδιογνώστης Κύριος τους ρωτά "γιατί σκέφτεστε πονηρά; τί είναι ευκολότερο, να πω ότι συγχωρούνται οι αμαρτίες σου, ή σήκω και πάρε το κρεβάτι σου και περπάτα;" Και για να δείξει σε όλους ότι έχει την εξουσία να συγχωρεί αμαρτίες, στρέφεται στον παράλυτο και τον διατάζει να σηκωθεί. Κι εκείνος σηκώθηκε, πήρε το κρεβάτι του στους ώμους και επέστρεψε στο σπίτι του, αφήνοντας πίσω του όλους να δοξάζουν τον Θεό και να λένε ότι ποτέ δεν είχαν δει τόσο μεγάλο θαύμα.

Η διήγηση αυτή δεν έχει τεθεί τυχαία μέσα στη Μεγάλη Τεσσαρακοστή, και μάλιστα την δεύτερη Κυριακή, που βρισκόμαστε ακόμα στην αρχή της νηστείας. Μέσα από το θαύμα που επιτελεί ο Χριστός, τονίζει τη σπουδαιότητα και την σημασία της αφέσεως των αμαρτιών μας από τον Θεό, σημασία πολύ μεγαλύτερη από την ίαση οποιουδήποτε σωματικού νοσήματος. Συχνά παρακαλούμε τον Θεό να μας βοηθήσει και να μας απαλλάξει από προβλήματα που σχετίζονται με τη σωματική μας ακεραιότητα, με την υγεία μας, ή άλλοτε με τις βιοτικές μας ανάγκες και την σκληρή καθημερινότητα. Και είναι αλήθεια ότι τις περισσότερες φορές ανταποκρίνεται στα αιτήματά μας, ιδιαίτερα όταν αυτά συνοδεύονται με πίστη, με ζέση καρδιάς. Ωστόσο, πέρα από τα καθημερινά, πέρα από τα υλικά ή τα θέματα που άπτονται της υγείας, βρίσκεται η ανάγκη για την παρά Θεού συγχώρεση, για την άφεση των αμαρτιών μας, για την αποκατάσταση της αγαπητικής σχέσεως με τον Θεό και τον πλησίον, μέσα από την χάρη και την ευεργεσία του Αγίου Πνεύματος.

Επομένως, αν θεωρούμε σημαντική την ανταπόκριση του Θεού στα κάθε είδους αιτήματά μας, ακόμη περισσότερο σημαντικό είναι να ανταποκρίνεται στο αίτημά μας για άφεση των αμαρτιών μας. Την Κυριακή του Ασώτου είδαμε την σημασία της επιστροφής του ανθρώπου στον Θεό, που με ταπεινώση λέει: "Πάτερ, ήμαρτον εις τον ουρανόν και ενώπιόν σου". Σήμερα βλέπουμε τη σπουδαιότητα της πρότασης του Θεού:

"Τέκνον, αφέωνταί σοι αι αμαρτίαι σου". Αν με ένα Του λόγο θεραπεύει το παράλυτο σώμα και το κάνει πιο δυνατό από ποτέ, και ο λόγος Του που συγχωρεί την αμαρτία είναι εξίσου θεραπευτικός για τις λαβωμένες καρδιές μας, και εξίσου αναζωογονητικός για τις ψυχές μας. Δεν χρειάζεται πολύς χρόνος. Μόνο μια λέξη από τον Θεό, μια ανταπόκριση στο αίτημά μας για συγγνώμη.

Ζητούμενο βέβαια για την ανταπόκριση εκ μέρους του Θεού, δεν είναι άλλο από την πίστη. Η πίστη είναι αυτή που ελκύει το έλεος και την αγάπη του Θεού, η πίστη είναι αυτή που κάνει δυνατή την πραγματοποίηση του θαύματος. Αν διαβάσουμε την Καινή Διαθήκη, θα δούμε ότι σε κάθε θαύμα, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η πίστη προς τον Θεό. Πολλοί άνθρωποι, τόσο στις μέρες μας όσο και παλαιότερα, ζητούν να δουν ένα θαύμα για να πιστέψουν, δικαιολογώντας τρόπον τινά το έλλειμμα πίστεως μέσα τους, ή την αμφισβήτηση σε κάθε τι που υπερβαίνει τα όρια του αισθητού ή της επεξεργασίας μέσα από τη λογική. Όμως ακόμα κι αν δουν κάποιο θαύμα, σπεύδουν και πάλι να το αμφισβητήσουν, σπεύδουν και πάλι να απιστήσουν, προφασιζόμενοι ακόμη και τα πιο απίθανα πράγματα, ακόμη και τα πιο παράλογα, οτιδήποτε μπορεί να σταθεί ως δικαιολογία για την απιστία τους.

Αυτά τα δύο στοιχεία, την ανάγκη για σταθερή πίστη προς τον Θεό και την ανάγκη να στραφούμε στην ίαση του πνευματικού μας κόσμου διά της αφέσεως των αμαρτιών μας από τον ίδιο τον Θεό, μας τονίζει η σημερινή περικοπή. Μας παροτρύνει δηλαδή να μη μείνουμε μόνο στα εξωτερικά στοιχεία της Σαρακοστής, την νηστεία δηλαδή και την προσευχή, αλλά να επιμείνουμε στην καλλιέργεια της πίστεως και στην επιμέλεια για την ίαση και αποθεραπεία της ψυχής μας. Μόνο τότε θα είναι αποτελεσματικός ο αγώνας μας, ειδικά τούτη την περίοδο, όταν ασχοληθούμε εντατικά και με τον έσω άνθρωπο, με τα πάθη μας που δεν είναι ευδιάκριτα, κι όμως συχνά ταλαιπωρούν την ψυχή μας και παραλύουν τις πνευματικές μας δυνάμεις. Ας μη ξεχνάμε επομένως στις προσευχές μας να εκζητούμε με πίστη τη συγγνώμη του Θεού, και να είμαστε βέβαιοι ότι θα φροντίσει και για κάθε άλλο θέμα μας απασχολεί, όπως άλλωστε ο ίδιος ο Χριστός έχει πει.

π.ΧΕΡΟΥΒΕΙΜ ΒΕΛΕΤΖΑΣ

Η μετάνοια κατά τον άγιο Γρηγόριο Παλαμά

Ακολουθώντας τη γνήσια πατερική παράδοση δεν αποδέχτηκε την ηθικιστική θεώρησι της πνευματικής ζωής, που προσπάθησαν μερικοί να φέρουν από τη Δύση και να προβάλουν στον χώρο των Ορθοδόξων.

Σε ολόκληρη την πατερική παράδοση τονίζεται ότι η μετάνοια δεν εξαντλείται σε ορισμένες αντικειμενικές βελτιώσεις της συμπεριφοράς ούτε σε τύπους και σχήματα εξωτερικά, αλλά αναφέρεται σε μια βαθύτερη και καθολικότερη αλλαγή του ανθρώπου. Δεν είναι μία παροδική συντριβή από τη συναίσθηση διαπράξεως κάποιας αμαρτίας, αλλά μία μόνιμη πνευματική κατάσταση, που σημαίνει σταθερή κατεύθυνση του ανθρώπου προς τον Θεό, και συνεχή διάθεση για ανόρθωση, θεραπεία και ανάληψη του πνευματικού αγώνα. Μετάνοια είναι το νέο φρόνημα, η νέα σωστή πνευματική κατεύθυνση, που πρέπει να συνοδεύει τον άνθρωπο μέχρι τη στιγμή του θανάτου. Μετάνοια είναι η δυναμική μετάβαση από την παρά φύση κατάσταση των παθών και της αμαρτίας στην περιοχή της αρετής και του κατά φύση, είναι η τελεία αποστροφή της αμαρτίας και η πορεία επιστροφής στον Θεό.

Την αλήθεια αυτή επισημαίνει κατ' επανάληψη ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς. «Μετάνοια, λέγει, εστί το μισήσαι την αμαρτίαν και αγαπήσαι την αρετήν και εκκλίνας από του κακού και ποιήσαι το αγαθόν». Από τον ορισμό αυτό φαίνεται

σαφώς ότι ο Ιερός πατήρ δεν μπορεί να δει την μετάνοια ως τυπική και μηχανική αλλαγή, αφού την προσδιορίζει η οντολογική ανακαίνιση του ανθρώπου. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, το γεγονός της μετανοίας δεν είναι δυνατό να αντικειμενοποιείται στις διαστάσεις μιας απρόσωπης συνταγής ή τακτικής, αλλά παραμένει πάντοτε ενδεχόμενο προσωπικής αποκαλύψεως. «Ο μετανοών άνθρωπος εκ ψυχής τη μεν αγαθή προθέσει και τω της αμαρτίας εκστήναι φθάνει προς τον Θεόν» (Ομιλία 3η P.G. 151, 44B).

Αυτός ο προσωπικός χαρακτήρας της μετανοίας αποκλείει για τον Παλαμά και γενικώς για όλους τους Αγίους Πατέρες κάθε ευσεβιστική χροιά, που θέλησε να δώσει στη μετάνοια, και κατά συνέπεια, στην όλη πνευματική ζωή, η Δύση. «Ου γαρ εν ρήμασιν ημών, αλλ' εν πράγμασιν η ευσέβεια», τονίζει ο ιερός Ησυχαστής (Προς Φιλόθεον 6, Συγγράμματα Β', σελ. 521).

Αλλά αφού η μετάνοια είναι αρχή και τέλος της κατά Χριστόν πολιτείας, και αφού είναι σκοπός αυτής της ζωής, είναι επόμενο όλα να θεωρούνται από αυτήν και να παίρνουν αξία η απαξία σε σχέση με αυτήν. Και αυτή ακόμη «η πίστις ωφελεί, εάν κατά συνείδησιν πολιτευήται τις και ανακαθαίρει εαυτόν δι' εξομολογήσεως και μετανοίας». Αυτό άλλωστε δίνεται ως υπόσχεση και συμφωνία κατά την στιγμή του Αγίου Βαπτίσματος. Ένα βασικό στάδιο, που προηγείται από την μετάνοια, είναι η επίγνωση και η συναίσθηση των αμαρτημάτων, «ήτις μεγάλη εστίν προς ιλασμόν αφορμή» αναφέρει ο Άγιος Αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης (Ομιλία 28, P.G 151, 361C). Ο άνθρωπος, κατά τον Παλαμά, για να έλθει σε μετάνοια, φθάνει προηγουμένως σε επίγνωση «των οικείων πλημμελημάτων» και μεταμελείται μπροστά στο Θεό, στον οποίον καταφεύγει «εν συντετριμμένη καρδία». Αφήνει τον εαυτό του στο πέλαγος της ευσπλαχνίας Εκείνου και πιστεύει, όπως ο άσωτος, ότι είναι ανάξιος να ελεηθεί από τον Θεό και να ονομάζεται υιός του. Και όταν με την επίγνωση και τη συναίσθηση της αμαρτωλότητας ελκύσει επάνω του το έλεος του Θεού, παίρνει τελείαν την άφεση με την αυτομεμψία και την εξομολόγηση.

Θέλοντας ο Θεόσοφος Πατήρ να προσδιορίσει όλα τα στάδια της μετανοίας, λέγει χαρακτηριστικά τα εξής: «Τη γαρ επιγνώσει των οικείων αμαρτημάτων έπεται η οικεία κατάγνωσις· ταύτη δε η επί τοις αμαρτήμασι λύπη, ην ο Παύλος κατά Θεόν προσηγόρευσε. Τη δε κατά Θεόν λύπη ταύτη πέφυκεν ακολουθείν η μετά συντετριμμένης καρδίας προς τον Θεόν εξαγόρευσις τε και δέησις, και η υπόσχεσις της εις το έξης των κακών αποχής και τούτο έστιν η μετάνοια».

Η μετάνοια ως νέα κατάσταση στη ζωή του ανθρώπου, συνοδεύεται από ορισμένες συνέπειες που η βιβλική και πατερική γλώσσα τις ονομάζει «καρπούς μετανοίας». Ως πρώτον καρπό μετανοίας ο ιερός πατήρ προβάλλει την εξομολόγηση, αφού με αυτή κερδίζεται η θεραπεία και η κάθαρση της ψυχής του πιστού και εγκαινιάζεται η καινούργια ζωή: «Η των αμαρτιών ουν εξομολόγησις αρχή εστι της καλλιέργειας ταύτης, ταυτόν ο ειπείν της μετανοίας και της ετοιμασίας του δέξασθαι τινα εν εαυτώ τον σωτήριον σπόρον, τον λόγον του Θεού» (Σοφοκλέους Οικονόμου, Ομιλία ΝΣΤ', σελ. 201-202).

Η εξομολόγηση όμως δεν είναι ο μόνος καρπός της μετανοίας. Ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος καλώντας με το κήρυγμα του τους ανθρώπους σε μετάνοια, εκτός από την εξομολόγηση τους παρακινούσε σε ελεημοσύνη, δικαιοσύνη, μετριοφροσύνη, αγάπη και αλήθεια, που είναι γνωρίσματα της ανακαινιστικής δυνάμεως της αληθείας. Ο ιερός Αγιορείτης Ιεράρχης εις την 23η ομιλία του τονίζει ότι «η μετάνοια, είπερ αληθώς εκ καρδίας εστίν, αναλείθει τον κεκτημένον μηκέτι προσκεχηκέναι τοις φθειρομένοις, μηκέτι προσκεχηκέναι ταις ου καλαίς ηδοναίς, αλλά καταφρονείν των παρόντων, αντέχεσθαι των μελλόντων, αγωνίζεσθαι κατά παθών, αντιποιείσθαι των αρετών, εγκρατεύεσθαι πάντα, επαγρυπνείν ταις προς Θεόν δεήσεσιν, απέχεσθαι του εξ αδικίας κέρδους, ίλεων είναι τοις αυτώ πταιούσι,

τοῖς ἰκετεύουσιν ευμενῆ, τοῖς δεομένοις τῆς παρ’ αὐτοῦ βοηθείας, οἱ ἔχει λόγους ἔργοις, ἀναλώμασιν ετοιμότητον» (Ὁμιλία 23, P.G. 151,364 BC). Δηλαδή ο ἄνθρωπος που ζεῖ ἀληθινά τὴν μετάνοια δὲν ξαναγυρίζει στὶς πρῶτες ἀμαρτίες, οὔτε προσκολλάται σε πρόσωπα καὶ πράγματα τῆς φθοράς, οὔτε προσχωρεῖ στὶς ἀμφίβολες ἡδονές, ἀλλὰ καταφρονεῖ τὰ παρόντα, προσβλέπει στὰ μέλλοντα, ἀγωνίζεται κατὰ τῶν παθῶν, ἐπιδιώκει τὶς ἀρετές, ἀγρυπνεῖ στὴν προσευχή, ἀπέχει ἀπὸ ἀδίκᾶ κέρδη, εἶναι ἐπιεικῆς σε ὅσους πταίου ἐναντίον του, εὐσπλαχνος σε αὐτοὺς που τὸν προκαλοῦν καὶ ἔτοιμος νὰ βοηθήσει με λόγους, με ἔργα καὶ με θυσίεσ ἀκόμη αὐτοὺς που ἔχουν τὴν ἀνάγκη του. Καὶ ὅταν προτρέπει ὁ οσιότατος πατὴρ τοὺς χριστιανούς νὰ ἀποκτήσουν ἔργα μετανοίας, υπογραμμίζει κυρίως τὸ ταπεινὸ φρόνημα, τὴν κατάνυξη καὶ τὸ πνευματικὸ πένθος. Ἀνακεφαλαιώνοντας ὅλα τὰ γνωρίσματα τοῦ χριστιανοῦ ἐκεῖνου που ζεῖ τὴν μετάνοια, λέει ὅτι εἶναι γαλήνιος καὶ ἡρεμος, γεμάτος ἔλεος καὶ συμπάθεια πρὸς τοὺς ἄλλους, ποθεῖ τὴ δικαιοσύνη, ἐπιζητεῖ τὴν καθαρότητα, ἔχει εἰρήνη ἀλλὰ καὶ φέρνει τὴν εἰρήνη, υπομένει καρτερικά τοὺς πόνους καὶ τὶς ταλαιπωρίες καὶ νιώθει χαρὰ καὶ εὐχαρίστηση στὸς διωγμούς, τὶς ὕβρεις, τὶς συκοφαντίεσ, τὶς ἀπώλειεσ καὶ ὅσα ἄλλα πάσχει γιὰ τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν δικαιοσύνη (Ὁμιλία 31, P.G. 151, 392C, Φυσικά Θεολογικά).

Ἡ πορεία τῆς ἀνορθώσεωσ με τὴ μετάνοια, τῆς ἀπομακρύνσεωσ ἀπὸ τὴν δουλεία τῶν παθῶν καὶ τῆς ἀσκήσεωσ γιὰ τὴν ἐργασία τῶν θείων ἐντολῶν εἶναι πορεία τῶν ἁγίων καὶ θεουμένων ὑπάρξεωσ. Καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀλήθεια ξεκινώντας ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμάσ τονίζει τὰ ἐξῆσ: «Ἐάν κάθε χριστιανὸς δὲν μπορεῖ νὰ φθάσει τοὺς Ἁγίους καὶ τὰ μεγάλα καὶ θαυμαστά ἐπιτεύγματα που χαρακτηρίζουν τὴ ζωὴ τοὺς καὶ εἶναι ἐξ ὀλοκλήρου ἀμίμητα, μπορεῖ ὅμως καὶ πρέπει νὰ μοιάσει καὶ νὰ τοὺς ἀκολουθήσει στὴν πορεία τῆς ζωῆσ τοὺς πρὸς τὴν μετάνοια. Καὶ αὐτό, γιὰτὶ καθημερινά «πολλά πταίομεν ἄκοντεσ» καὶ μοναδικὴ ἐλπίδα σωτηρίας γιὰ ὅλοὺς μασ παραμένει ἡ ἀνάνηψη καὶ ἡ βίωση, κατὰ τὸν Ἅγιον Γρηγόριο, τῆσ «διηνεκοὺσ μετανοίας».

Ἀρχ. Ἐφραίμ, Καθηγουμένου Ἱ. Μ. Μονῆσ Βατοπαιδίου, Ἁγίου Ὁρουσ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

17 Μαρτίου	Δευτέρα	7 π.μ. Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία. Ἀλεξίου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ. 6 μ.μ. Μέγα Ἀπόδειπνο.
18 Μαρτίου	Τρίτη	6 μ.μ. Μέγα Ἀπόδειπνο. Ἐρμηνεῖα Παλαιᾶσ Διαθήκησ με τὸν πανοσιολογιώτατο Ἀρχ. π. Σάββα Δαμασκηνό.
19 Μαρτίου	Τετάρτη	7 π.μ. Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία. 5:00 μ.μ. Μέγα Ἀπόδειπνο. 6:00 μ.μ. Βραδινὴ προηγιασμένη Θεία Λειτουργία.
20 Μαρτίου	Πέμπτη	7 π.μ. Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία. Τῶν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Σάββα τοῦ ἠγιασμένου ἀναιρεθέντων πατέρων. Θα τεθεῖ σε προσκύνηση τεμάχιο Ἱεροῦ Λειψάνου τῶν Ἁγίων. 6 μ.μ. Μέγα Ἀπόδειπνο καὶ στὴ συνέχεια Ἱερὸ Εὐχέλαιο. Θα τεθοῦν σε προσκύνηση τεμάχια Ἱερῶν Λειψάνων που φυλάσσονται στὸ ναὸ μασ.
21 Μαρτίου	Παρασκευὴ	7 π.μ. Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία. 7:00 μ.μ. Ἀκολουθία Γ’ χαιρετισμῶν. Θα ομιλήσει ὁ Πανοσιολογιώτατοσ Ἀρχ. π. Μελέτιοσ Βαδραχάνησ. 9:00 μ.μ. Δεῦτερη ἀκολουθία Γ’ χαιρετισμῶν
22 Μαρτίου	Σάββατο	7- 9:30 π.μ. Ὅρθροσ καὶ Θ. Λειτουργία. Βασιλείου ἱερομάρτυροσ, Καλλινίκησ μάρτυροσ. 6:00 μ.μ. Ἐσπερινόσ – Παράκληση στὸν Τίμιο καὶ Ζωοποιὸ Σταυροῦ – Ἀγιασμόσ με τὸ Τίμιο Ἐὐλο.